

Minister Edukacji i Nauki

Przemysław Czarnek

DWST-WPZN.072.1.2023.EW
Warszawa, 05 stycznia 2023 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Pani Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z 14 grudnia 2022 r. znak: VII.7037.106.2021.AT, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Dynamika ruchu kadrowego nauczycieli monitorowana jest na podstawie ogłoszeń o wolnych miejscach pracy dla nauczycieli, które zgodnie z przepisami prawa dyrektorzy szkół obowiązkowo zamieszczają na stronach internetowych kuratoriów oświaty.

W bieżącym roku szkolnym na zwiększoną liczbę ofert pracy ma wpływ wprowadzenie od 1 września 2022 r. standaryzacji zatrudnienia nauczycieli pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów lub terapeutów pedagogicznych. W całej Polsce od 1 września 2022 r. w szkołach powinno zostać obsadzonych kilkanaście tysięcy etatów psychologów i innych specjalistów z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Dlatego też duża część ogłoszeń dotyczy właśnie tych specjalistów.

Na dzień 2 stycznia 2023 r. łącznie we wszystkich województwach wykazano łącznie ok. 4,3 tys. wolnych miejsc pracy dla nauczycieli, w tym 1,4 tys. ofert skierowanych było do nauczycieli specjalistów pomocy psychologiczno – pedagogicznej. Liczba ofert pracy bez uwzględnienia nauczycieli specjalistów pomocy psychologiczno-pedagogicznej wynosi 2,9 tys. W analogicznym okresie w roku 2022 liczba ofert pracy dla nauczycieli we wszystkich województwach łącznie wynosiła ok. 2,1 tys.

Należy zaznaczyć, że ogłoszenia o wolnych miejscach pracy zamieszczane są niezależnie od wymiaru proponowanego zatrudnienia, czyli w ogólnej liczbie ofert odnotowane są ogłoszenia dotyczące także ułamków etatów. Wśród wykazanych ogłoszeń o wolnych miejscach pracy dla nauczycieli znajdują się również ogłoszenia zamieszczane przez dyrektorów szkół niesamorządowych.

Wolne miejsca pracy odnotowywane są przede wszystkim w dużych miastach, zjawisko to w marginalnej skali dotyczy małych miejscowości.

Jednocześnie uprzejmie wyjaśniam, że wzmocnienie prestiżu zawodu nauczyciela, m.in. poprzez zagwarantowanie płac odpowiadających szczególnej roli społecznej tego zawodu, jest jednym z priorytetów działań, które są podejmowane przez Rząd w zakresie polityki oświatowej. W 2017 r., po raz pierwszy od 2012 r., zagwarantowano waloryzację wynagrodzeń nauczycieli. Od 1 kwietnia 2018 r. średnie wynagrodzenia nauczycieli wzrosły o 5,35%, od 1 stycznia 2019 r. o 5%, od 1 września 2019 r. o 9,6%, a od 1 września 2020 r. o 6%. Ponadto od dnia 1 września 2019 r. dodano w ustawie – Karta Nauczyciela nowy art. 34a gwarantujący nauczycielom, którym powierzono sprawowanie funkcji wychowawcy klasy, dodatek funkcyjny w wysokości co najmniej 300 zł. Równocześnie rozszerzono katalog podmiotów uprawnionych do dodatku funkcyjnego również o nauczycieli opiekujących się

oddziałem przedszkolnym. Wysokość tego dodatku określają organy prowadzące będące jednostkami samorządu terytorialnego w drodze regulaminu wynagradzania.

Od połowy 2021 r. Minister Edukacji i Nauki prowadził rozmowy z nauczycielskimi związkami zawodowymi oraz przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego na temat koniecznych zmian w pragmatyce zawodowej nauczycieli, w związku z dynamicznie zmieniającymi się warunkami pracy szkoły, potrzebami uczniów i ich rodziców. Minister zaproponował istotną podwyżkę wynagrodzeń w powiązaniu ze zmianą organizacji czasu pracy w ramach 40-godzinnego tygodnia pracy oraz zmianami w zakresie awansu zawodowego nauczycieli. Powyższe propozycje, które miały skutkować od 1 września 2022 r. znacznym wzrostem wynagrodzeń nauczycieli (średnio o ok. 30%, a o ok. 36% dla nauczycieli rozpoczynających pracę w zawodzie), zostały odrzucone przez stronę związkową.

W związku z brakiem poparcia środowiska oświatowego dla planowanych zmian, w 2022 r. podjęto inne działania na rzecz zwiększenia wynagrodzeń nauczycieli, niezależnie od zmian systemowych statusu tej grupy zawodowej. Od 1 maja 2022 r. średnie wynagrodzenie nauczycieli zostało zwiększone o 4,4%.

Z uwagi na fakt, że dotychczasowy system awansu zawodowego niekorzystnie wpływał na poziom wynagrodzenia nauczycieli rozpoczynających pracę w szkole, zostały dokonane również inne zmiany zachęcające do podejmowania pracy w tym zawodzie. Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1730), która weszła w życie z dniem 1 września 2022 r., wprowadzono m.in. zmiany w zakresie systemu awansu zawodowego nauczycieli. Zmiany te zapewniły wzrost wynagrodzenia nauczycieli, którzy nie uzyskali jeszcze stopnia nauczyciela mianowanego, tj. w pierwszych latach pracy w tym zawodzie. W związku ze zmianą polegającą na zmniejszeniu od dnia 1 września 2022 r. liczby stopni awansu zawodowego nauczycieli, średnie wynagrodzenie nauczycieli przyporządkowane zostało trzem etapom rozwoju zawodowego nauczycieli, co zapewniło dodatkowy wzrost wynagrodzenia nauczycieli podejmujących pracę w tym zawodzie. Średnie wynagrodzenie nauczyciela początkującego określono jako 120% kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. W wyniku tych zmian, od 1 września 2022 r. średnie wynagrodzenie dotychczasowych nauczycieli stażystów wzrosło o 20%, a dotychczasowych nauczycieli kontraktowych o ok. 8%. Ponadto, w związku ze skróceniem okresu, po przepracowaniu którego nauczyciel może uzyskać stopień nauczyciela mianowanego, z 6 lat do 4 lat, o 2 lata zostało również przyspieszone przeszerogowanie płacowe nauczyciela. Nauczyciel, który po odbyciu przygotowania do zawodu nauczyciela w wymiarze 3 lat i 9 miesięcy uzyska stopień nauczyciela mianowanego, w piątym i szóstym roku pracy będzie już otrzymywał średnie wynagrodzenie nauczyciela mianowanego, a nie jak dotychczas nauczyciela kontraktowego. Jego średnie wynagrodzenie w tych latach pracy wzrośnie zatem ze 111% do 144% kwoty bazowej. Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw odbiurokratyzowano również system awansu zawodowego poprzez odejście od odbywania przez nauczycieli sformalizowanych staży, opracowywania planów rozwoju zawodowego oraz sprawozdań z ich realizacji, co niewątpliwie pozytywnie wpłynie na pracę nauczycieli.

Uchwalona przez Sejm RP w dniu 15 grudnia 2022 r. ustawa budżetowa na 2023 r. przewiduje zwiększenie kwoty bazowej dla nauczycieli od 1 stycznia 2023 r. - wyniesie ona 3 981,55 zł. W związku ze zmianą kwoty bazowej wynagrodzenia nauczycieli wzrosną o 7,8%. Środki na zwiększenie wynagrodzeń zostały uwzględnione w części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2023 r. oraz w rezerwie celowej poz. 29 na 2023 r. „Podwyższenie wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej”. Biorąc pod uwagę zwiększenie wynagrodzeń nauczycieli o 7,8% od 1 stycznia 2023 r., kwotowy wzrost wynagrodzenia średniego w stosunku do analogicznego okresu w roku

bieżącym (1 stycznia 2022 r.) wyniesie w przypadku nauczyciela początkującego (dotychczasowego nauczyciela stażysty) 1 240 zł, natomiast nauczyciela dyplomowanego - 817 zł. Wzrost w ujęciu procentowym kształtuje się na poziomie odpowiednio ok. 35% i 13%. Szacowana subwencja oświatowa w 2023 r. wyniesie ok. 64,4 mld zł (z uwzględnieniem m.in. środków w zakresie planowanego wzrostu wynagrodzeń nauczycieli w 2023 r. o 7,8%) i będzie wyższa od wykonania kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2022 o 8,5 mld zł, tj. o 15,2 %. To o 11,1 mld zł więcej w stosunku do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na rok 2022, czyli wzrost o 20,8%.

Odnosząc się do kwestii wynagradzania nauczycieli w Polsce na tle nauczycieli innych krajów w Europie należy zauważyć, że czas pracy nauczycieli w Polsce należy do najkrótszych w Europie. W porównaniach międzynarodowych z krajami OECD Polska znajduje się na samym końcu rankingu. W roku szkolnym 2021/2022 (ostatnie dane porównawcze z publikacji OECD „Education at a Glance 2022”) ustawowa liczba godzin dydaktycznych polskiego nauczyciela wynosiła w szkole podstawowej 611 w porównaniu z 784 godzinami (średnio) w krajach OECD, w klasach 5-8 szkoły podstawowej - 489 godzin w porównaniu z 711 godzinami (średnio) w krajach OECD oraz w szkole średniej II stopnia (ponadpodstawowej, programy ogólnokształcące) - 483 w porównaniu z 684 godzinami (średnio) w krajach OECD.

Podzielam opinię, że obecne rozwiązania w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli nadal nie są wystarczająco satysfakcjonujące. W celu zwiększenia atrakcyjności zawodu nauczyciela niezbędne jest w szczególności dokonanie kompleksowych zmian w zakresie systemu wynagradzania nauczycieli w powiązaniu z szerszymi zmianami w zakresie pragmatyki zawodowej nauczycieli. Dlatego też kontynuowany jest dialog z partnerami społecznymi. Wobec postulatów strony społecznej o wznowienie rozmów na temat aktualnych problemów i wyzwań polskiej szkoły, Minister Edukacji i Nauki podjął decyzję o powołaniu grupy roboczej w ramach Zespołu do spraw statusu zawodowego pracowników oświaty. Do prac w tym gremium zaproszone zostały reprezentatywne związki zawodowe zrzeszające nauczycieli: Forum Związków Zawodowych, Krajowa Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”, Związek Nauczycielstwa Polskiego. Pierwsze spotkanie odbyło się 30 listopada 2022 r. Tematem rozmów były kwestie związane z nauczycielskimi świadczeniami kompensacyjnymi oraz odbiurokratyzowaniem pracy nauczycieli. Kolejne spotkanie odbędzie się w styczniu br. Przygotowanie projektu odpowiednich zmian legislacyjnych będzie możliwe po zakończeniu prac tej grupy.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Ministra Edukacji i Nauki

Dariusz Piontkowski
Sekretarz Stanu
/ – podpisano cyfrowo/